

ASIAN EYE CARE, ERIC VAN AGTMAAL

■ Een oogarts onderzoekt het oog van een staar-patiënt.

AEC: 'Zicht terug, leven terug'

Asian Eye Care bestrijdt staar in Zuidoost-Azië

René de Leeuw

AMSTELVEEN Een team van de in Amstelveen gevestigde organisatie Asian Eye Care bezocht in januari Laos om plaatselijke artsen te helpen en op te leiden voor het uitvoeren van oogoperaties. Blindheid is in landen als Laos, Cambodja en Myanmar (Birma) een groot probleem. Relatief eenvoudige operaties zijn een oplossing.

"80 procent van alle blindheid wereldwijd is vermijdbaar: te voorkomen dan wel goed te behandelen," zegt Amstelvener Eric van Agtmaal, secretaris van de Asian Eye Care (AEC) en coördinator van de hulpacties. "90 procent van de mensen met een oogaandoening leeft in ontwikkelingslanden. Wij richten ons vooral op staar, oftewel cataract, een vertroebeling van de ooglens waardoor blindheid ontstaat. De helft van alle blindheid betreft staar en dat is relatief eenvoudig te verhelpen. Staar komt in tropische landen veel voor vanwege op het land werken in de felle zon en voedingstekorten. Eiwitten in de ooglens klonten samen tot spaghetti-achtige structuren die de ooglens ondoorzichtig maken. In Nederland krijgen veel mensen staar vanaf het zestigste levensjaar, in de tropen is dat vanaf veertig jaar."

WAT DOEN Van Agtmaal is van huis uit biochemicus, geen oogarts, maar promoveerde op oogheelkundig onderzoek naar traanvloeistof bij jonge kinderen in relatie tot voeding. Een oogheelkundig instituut zond hem eind jaren negentig uit naar Thailand, waar het hem opviel dat er veel blindheid voorkwam op het platteland. Dat gold ook voor buurlanden. "Met een aantal mensen ben ik om tafel gaan zitten met de vraag: wat kunnen we doen? Zo ontstond in 1999 de vereniging Asian Eye Care en in 2000 ging het eerste team naar Vietnam, spoedig gevolgd door Cambodja. In 2007 volgde Laos en in 2009 gingen we voor het eerst naar Myanmar. De uitzending naar Laos in januari was onze 33ste missie. Die

voerde naar Savannakhet en het zuidelijk gelegen Pakxe." Drie keer per jaar trekt een team erop uit, voor operaties, het trainen van artsen en verpleegkundigen en het doneren van apparatuur en hulpmiddelen waarmee artsen ter plekke zelf verder kunnen. Per missie worden er 250 operaties uitgevoerd, deels door de AEC-oogartsen, deels door de plaatselijke artsen met steun van hun bezoekers. De teamleden gaan op vrijwillige basis mee, zij nemen daarvoor vakantie op. AEC telt 53 vrijwilligers, onder wie 26 oogartsen en negen operatieassistenten.

PROBLEMEN Er zijn tijdens de missies veel praktische problemen op te

lossen. "De wegen zijn vaak slecht," zegt Van Agtmaal. "Soms moeten we improviseren bij het inrichten van operatieplekken. Zo hebben we in Laos geopereerd in een kantoor van de communistische partij. Ook de taal is vaak problematisch. In Myanmar niet, dat was voorheen Engels, maar Laotiaans is lastig. Ik spreek het nu enigszins, maar niet goed genoeg om specialistische kennis over te kunnen dragen. Voor tolken is dat ook moeilijk. In Laos laten we daarom vooral zien wat we doen. Laotiaanse artsen kijken toe bij de operaties en doen het daarna zelf, waarbij wij toekijken."

LEZEN "Blinden komen ook niet uit zichzelf. Onze folders kunnen ze niet lezen. We proberen vooral familie te beïnvloeden. Twee, drie maanden tevoren wordt onze komst op de radio gemeld. Dorpschoude ontvangen brieven waarin staat dat we komen. Blinden hebben ook hulp nodig bij het vervoer. Er komen vaak tal van familieleden mee, wat leidt tot een heel sociaal gebeuren bij de ziekenhuizen. We laten ook mensen ophalen met ambulances."

METHODE Bij de behandeling die AEC toepast, wordt eerst de lens kapot getrild in kleine stukjes die daarna worden weggespoeld. Na schoonspelen plaatsen de artsen een nieuwe kunststoflens in het oog. Na de operatie blijven patiënten een dag in het ziekenhuis voor controle. Eventuele problemen, zoals infecties, treden meestal binnen een dag

op. De behandeling is voor de patiënten gratis. Mensen die hun zicht terugkrijgen, kunnen vaak weer voor zichzelf zorgen en werken. Zoals het op de AEC-website staat: 'zicht terug, leven terug'. Kennisoverdracht bestaat uit seminars om artsen kennis bij te brengen, ook over andere oogziekten. In Laos echter lukt dat niet, vanwege de taal. "We leren ook ziekenhuismedewerkers te werken met Windows. In Laos zagen we ongebruikte pc's, de mensen wisten niet wat ze ermee moesten. Studenten van de HES in Amsterdam hebben de handleidingen overgezet in het Laotiaans en na instructie kunnen Laotianen zaken als patiëntenregistratie en voorraadbeheer op de computer doen."

SIMPEL Apparaten, zoals microscopen, en andere hulpmiddelen die Asian Eye Care schenkt, zijn zo simpel mogelijk. "Artsen moeten microscopen mee kunnen nemen in kisten, wat hen mobiel maakt. Soms kunnen wij apparaten die Nederlandse ziekenhuizen afstoten, voor een lage prijs overnemen. Na revisie gaan die nog jaren mee." In Vietnam werkt AEC alleen nog adviserend, het voert er geen operaties meer uit. Het land is economisch enorm vooruitgegaan en kan nu beter in oogheelkundige zorg voorzien. In Laos, Cambodja en Myanmar is de behoefte aan het werk van AEC nog altijd groot. Voor haar werk is de organisatie volledig afhankelijk van donaties. Meer info op: www.asianeyecare.nl

ASIAN EYE CARE, ERIC VAN AGTMAAL

■ Staar is een vertroebeling van de ooglens die leidt tot blindheid.